

Sukcesja przedsiębiorstwa na wypadek śmierci przedsiębiorcy

Przejdź do produktu na **ksiegarnia.beck.pl**

Spis treści

Wprowadzenie	XVII
Wykaz literatury	XXI
Wykaz skrótów	XLI
Rozdział I. Przedmiot i funkcje regulacji sukcesji przedsiębiorstwa	
na wypadek śmierci	1
§ 1. Uwagi wprowadzające	1
§ 2. Prawne i ekonomiczne pojęcie sukcesji przedsiębiorstwa	2
§ 3. Sukcesja przedsiębiorstwa w prawie spadkowym w perspektywie historycznej	4
§ 4. Funkcje optymalizacji i ochrony sukcesji na tle konstytucyjnym i ekonomicznym	10
§ 5. Optymalizacja i ochrona sukcesji przedsiębiorstwa jako funkcje prawa spadkowego	25
§ 6. Przedsiębiorstwo jako przedmiot sukcesji i skutki prawne jego zbycia	27
§ 7. Tytuły prawne sukcesji przedsiębiorstwa na wypadek śmierci	35
§ 8. Kryteria oceny efektywności tytułów sukcesji przedsiębiorstwa na wypadek śmierci	38
Rozdział II. Prawa i obowiązki przedsiębiorcy wygasające z powodu jego śmierci	
§ 1. Uwagi wprowadzające	43
§ 2. Prawa i obowiązki przedsiębiorcy wynikające z umowy	44
I. Reguły ogólne – art. 922 § 2 KC i art. 30 ZarządSukcU	44
II. Umowa o dzieło, umowa o roboty budowlane i umowa o remont	54
III. Umowa użyczenia	56
IV. Umowa pożyczki i umowa kredytu	57
V. Umowa rachunku bankowego	60
VI. Umowa rachunku powierniczego	64
VII. Umowa zlecenia, umowa o świadczenie usług, umowa komisu, umowa agencji i umowa spedycji	66
VIII. Umowy podmiotowo kwalifikowane	69
IX. Umowa o pracę	70
X. Wnioski	76

§ 3. Prawa i obowiązki wynikające z udzielonych przedsiębiorcy koncesji, licencji i zezwoleń	78
I. Niedziedziczność koncesji, licencji i zezwoleń	78
II. Decyzja związana z przedsiębiorstwem – art. 1 pkt 3 i art. 36 ZarządSukcU	81
III. Czasowa możliwość wykonywania decyzji	86
IV. Przeniesienie decyzji na następcę	88
V. Wnioski	90
§ 4. Prawo do firmy i nazwisko zmarłego przedsiębiorcy w firmie następcy	91
I. Prawa do używania we własnej firmie nazwiska zmarłego poprzednika – art. 43 ⁸ KC	91
II. Następca prawny kontynuujący działalność gospodarczą – art. 43 ⁸ § 2 KC	92
III. Wyrażenie zgody na używanie nazwiska poprzednika w firmie następcy	94
IV. Skutki dysponowania przez następcę prawnego wymaganą zgoda	96
V. Wnioski	98
Rozdział III. Dziedziczenie spadku obejmującego przedsiębiorstwo	101
§ 1. Uwagi wprowadzające	101
§ 2. Powołanie do spadku obejmującego przedsiębiorstwo	101
I. Uwagi wprowadzające	101
II. Zakaz warunkowego lub terminowego powołania spadkobiercy – art. 962 KC	102
III. Zakaz podstawienia powierniczego – art. 964 KC	107
IV. Uniwersalność dziedziczenia a testament działowy	112
§ 3. Liczba i adekwatność następców	115
I. Dziedziczenie ustawowe – szczególny porządek dziedziczenia przedsiębiorstw?	115
II. Dziedziczenie testamentowe – ograniczenie swobody testowania?	120
§ 4. Szybkość sukcesji	124
I. Uwagi wprowadzające	124
II. Przyjęcie albo odrzucenie spadku	125
III. Wykazanie nabycia spadku	128
IV. Dział spadku	134
V. Wnioski	137
§ 5. Zakres sukcesji	139
I. Dziedziczenie jako sukcesja uniwersalna a wierzytelności oraz prawa o wyłączonej lub ograniczonej zbywalności	139

1. Uwagi wprowadzające	139
2. Dziedziczenie wierzytelności	140
3. Dziedziczenie praw o wyłączonej lub ograniczonej zbywalności	143
II. Zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	144
1. Uwagi wprowadzające	144
2. Kwestia dziedziczności zobowiązań	145
3. Odpowiedzialność za zobowiązania handlowe jednego spadkobiercy	148
4. Odpowiedzialność za zobowiązania handlowe wielu spadkobierców	149
5. Postulaty <i>de lege ferenda</i>	153
III. Przedsiębiorstwo należące do majątku wspólnego małżonków	156
1. Przesłanki przynależności przedsiębiorstwa do majątku wspólnego małżonków	156
2. Problemy wynikające z przynależności przedsiębiorstwa do majątku wspólnego	161
3. Rozwiązania problemów wynikających ze wspólności obejmującej przedsiębiorstwo – <i>de lege lata</i>	163
4. Rozwiązania problemów wynikających ze wspólności obejmującej przedsiębiorstwo – <i>de lege lata</i>	165
IV. Obowiązki spadkobiercy niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej	167
1. Uwagi wprowadzające	167
2. Odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe	167
3. Odpowiedzialność spadkobiercy za zapisy zwykłe i polecenia	168
4. Odpowiedzialność spadkobiercy za zachówek	169
§ 6. Wnioski	170
Rozdział IV. Dział spadku obejmującego przedsiębiorstwo	173
§ 1. Uwagi wprowadzające	173
§ 2. Wspólność spadku a własność przedsiębiorstwa	174
§ 3. Umowny dział spadku obejmującego przedsiębiorstwo	180
I. Uwagi wprowadzające	180
II. Forma umowy o dział spadku	181
III. Treść umowy o dział spadku – swoboda i jej możliwe ograniczenia	183
IV. Umowa o częściowy dział spadku	186

V. Umowa o dział spadku a podział majątku wspólnego obejmującego przedsiębiorstwo	188
§ 4. Sądowy dział spadku obejmującego przedsiębiorstwo w prawie zunifikowanym – art. 152 § 3 i art. 162 PostSpadD	191
§ 5. Geneza i aksjologia rozwiązań dotyczących sądowego działu spadku przewidzianych w KC z 1964 r.	196
§ 6. Sądowy dział spadku obejmującego przedsiębiorstwo <i>de lege lata</i>	198
I. Uwagi ogólne na temat postępowania o dział spadku	198
II. Sądowy częściowy dział spadku obejmujący przedsiębiorstwo (art. 1038 § 3 KC) i postanowienie częściowe w postępowaniu działowym	199
III. Hierarchia dyrektyw sądowego zniesienia wspólności spadkowej obejmującej przedsiębiorstwo	202
1. Uwagi wprowadzające	202
2. Dział spadku z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia kontynuacji prowadzonej przez spadkodawcę działalności gospodarczej – art. 1038 ¹ KC	202
3. Sposób podziału majątku spadkowego obejmującego przedsiębiorstwo na zasadach ogólnych – art. 211–212 KC	206
4. Hierarchia dyrektyw opisujących sposób wyjścia ze wspólności spadkowej obejmującej przedsiębiorstwo – podsumowanie	212
IV. Przejęcie przedsiębiorstwa przez jednego ze spadkobierców	213
1. Dyrektywy dotyczące wyboru następcy przejmującego przedsiębiorstwo	213
2. Spłaty lub dopłaty należne spadkobiercom nieprzejmującym przedsiębiorstwa i wycena przedsiębiorstwa	216
V. Podział cywilny przedsiębiorstwa	219
VI. Podział fizyczny przedsiębiorstwa	221
VII. Postępowanie o dział spadku a podział majątku wspólnego obejmującego przedsiębiorstwo	221
§ 7. Skutki prawne nabycia przedsiębiorstwa w wyniku działu spadku ...	224
I. Uwagi wprowadzające	224
II. Skutki prawne nabycia przedsiębiorstwa w ramach podziału przez przejęcie	225
III. Skutki prawne nabycia przedsiębiorstwa w ramach podziału cywilnego	228
§ 8. Sądowy dział spadku – poszukiwanie optymalnego rozwiązania	229

I. Dyrektywy chroniące przedsiębiorstwa w postępowaniu o dział spadku	229
II. Dyrektywa A: przysądzenie przedsiębiorstwa zainteresowanemu spadkobiercy	230
III. Dyrektywa B: wybór właściwego spadkobiercy	232
IV. Dyrektywa C: ułatwienie spłaty pozostałych spadkobierców ...	233
V. Dyrektywa D: brak spadkobierców chętnych do przejęcia przedsiębiorstwa	235
Rozdział V. Zapis zwykły przedsiębiorstwa	237
§ 1. Uwagi wprowadzające	237
§ 2. Ustanowienie zapisu zwykłego przedsiębiorstwa	238
I. Uwagi wprowadzające	238
II. Swoboda wyboru formy testamentu z zapisem zwykłym	238
III. Swobodna odwołalność zapisu zwykłego	239
IV. Zapis zwykły mający za przedmiot własność przedsiębiorstwa – problem zapisu wyczerpującego prawie cały spadek – art. 961 KC	239
V. Zapis zwykły przedsiębiorstwa pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu oraz zapis powierniczy – art. 975 KC	241
VI. Elastyczność wskazania zapisobiercy – problem pozostawienia wyboru zapisobiercy osobie trzeciej	244
VII. Brak wymagania, by przedmiot zapisu zwykłego należał do spadku	247
§ 3. Liczba i adekwatność następców	248
§ 4. Szybkość sukcesji	248
I. Uwagi wprowadzające	248
II. Wymagalność roszczenia o wykonanie zobowiązania z tytułu zapisu zwykłego	249
III. Wykonanie zobowiązania z tytułu zapisu zwykłego	251
IV. Odpowiedzialność obciążonego zapisem za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471 i n. KC) oraz za wady zapisanego przedsiębiorstwa (art. 978 KC)	253
V. Rozliczenia między obciążonym zapisem i zapisobiercą z tytułu korzystania z przedsiębiorstwa, jego pożytków i nakładów na przedsiębiorstwo – art. 977 KC	261
VI. Wnioski	263
§ 5. Zakres sukcesji	264
I. Ustawowe ograniczenia realizacji zapisu zwykłego a sukcesja przedsiębiorstwa	264

II. Nabycie przedsiębiorstwa w drodze umowy zawartej w wykonaniu zapisu zwykłego jako sukcesja uniwersalna – art. 55 ² KC	268
III. Zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – art. 55 ⁴ KC	270
1. Uwagi wprowadzające	270
2. Przystąpienie do długu czy przystąpienie do odpowiedzialności?	271
3. Ograniczenie odpowiedzialności zapisobiercy zwykłego za zobowiązania handlowe po wykonaniu zapisu – art. 55 ⁴ KC	275
4. Odpowiedzialność za zobowiązania handlowe w przypadku zapisu naddziałowego	276
5. Ocena stanu prawnego i postulaty <i>de lege ferenda</i>	277
IV. Przedsiębiorstwo należące do majątku wspólnego małżonków (na tle art. 976 KC)	278
V. Obowiązki zapisobiercy niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej	282
1. Uwagi wprowadzające	282
2. Brak odpowiedzialności zapisobiercy zwykłego za długi spadkowe	282
3. Brak ustawowej odpowiedzialności zapisobiercy zwykłego za zapisy zwykłe i polecenia	283
4. Brak odpowiedzialności zapisobiercy zwykłego za zachowek	283
§ 6. Wnioski	283
Rozdział VI. Zapis windykacyjny przedsiębiorstwa	285
§ 1. Uwagi wprowadzające	285
§ 2. Ustanowienie zapisu windykacyjnego przedsiębiorstwa	287
I. Uwagi wprowadzające	287
II. Wymaganie formy testamentu notarialnego i problem kwalifikacji rozrządzenia zawartego w testamencie innym niż notarialny	287
III. Swobodna odwołalność zapisu windykacyjnego	292
IV. Zapis windykacyjny mający za przedmiot własność przedsiębiorstwa – problem stosowania art. 961 KC do zapisu windykacyjnego wyczerpującego prawie cały spadek	293
V. Zakaz ustanowienia zapisu windykacyjnego pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu (art. 981 ³ KC) oraz jego krytyka .	297

VI. Zakaz ustanowienia powierniczego zapisu windykacyjnego i sposoby uzyskania podobnego efektu (powierniczy zapis zwykły i ustanowienie użytkowania przedsiębiorstwa)	300
VII. Zapis windykacyjny przedmiotu nienależącego do spadku – art. 981 ² KC	306
§ 3. Liczba i adekwatność następców	309
§ 4. Szybkość sukcesji	310
I. Uwagi wprowadzające	310
II. Przyjęcie zapisu windykacyjnego	310
III. Wykazanie nabycia przedsiębiorstwa z tytułu zapisu windykacyjnego	313
1. Uwagi wprowadzające	313
2. Dopuszczalność wydania notarialnego poświadczenia dziedziczenia obejmującego zapis windykacyjny przedsiębiorstwa	314
3. Postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku lub postanowienie częściowe (art. 677 § 3 KPC) obejmujące nabycie przedsiębiorstwa będącego przedmiotem zapisu windykacyjnego	315
4. Krytyka braku efektywnej procedury prowadzącej do szybkiego udokumentowania praw do przedsiębiorstwa nabytego na podstawie zapisu windykacyjnego	317
5. Treść stwierdzenia nabycia spadku lub aktu poświadczenia dziedziczenia obejmujących przedsiębiorstwo nabyte na podstawie zapisu windykacyjnego	319
6. Skutki prawne legitymowania się stwierdzeniem nabycia spadku lub notarialnym poświadczeniem dziedziczenia w odniesieniu do przedsiębiorstwa nabytego na podstawie zapisu windykacyjnego	321
IV. Realizacja roszczenia o wydanie przedsiębiorstwa nabytego z tytułu zapisu windykacyjnego (art. 222 § 1 KC <i>per analogiam</i>) i skutki odmowy jego spełnienia	324
V. Rozliczenia między spadkobiercami i zapisobiercą windykacyjnym z tytułu korzystania z przedsiębiorstwa, jego pożytków i nakładów na przedsiębiorstwo – art. 224–226 KC .	327
§ 5. Zakres sukcesji	330
I. Zapis windykacyjny przedsiębiorstwa jako sukcesja uniwersalna – art. 55 ² KC	330
II. Zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	332

1. Ogólne uwagi o odpowiedzialności zapisobiercy windykacyjnego za długi spadkowe	332
2. Możliwość nabycia przez zapisobiercę windykacyjnego zobowiązań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej na podstawie art. 55 ⁴ KC	334
3. Uwagi <i>de lege ferenda</i>	346
III. Przedsiębiorstwo należące do majątku wspólnego małżonków	346
1. Uwagi wprowadzające	346
2. Dopuszczalność zapisu windykacyjnego udziału w przedsiębiorstwie należącym do majątku wspólnego małżonków	347
3. Dopuszczalność zapisu windykacyjnego przedsiębiorstwa należącego do majątku wspólnego małżonków	349
4. Skutki zapisu windykacyjnego udziału w przedsiębiorstwie należącym do majątku wspólnego małżonków	350
5. Skutki zapisu windykacyjnego przedsiębiorstwa należącego do majątku wspólnego małżonków	352
6. Wnioski	353
IV. Obowiązki zapisobiercy windykacyjnego niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej	354
1. Uwagi wprowadzające	354
2. Odpowiedzialność zapisobiercy windykacyjnego za długi spadkowe niezwiązane z przedsiębiorstwem	354
3. Odpowiedzialność zapisobiercy windykacyjnego za zapisy zwykłe i polecenia	355
4. Odpowiedzialność zapisobiercy windykacyjnego za zachowek	355
§ 6. Wnioski	357
Rozdział VII. Darowizna przedsiębiorstwa na wypadek śmierci	361
§ 1. Uwagi wprowadzające	361
§ 2. Dopuszczalność darowizny na wypadek śmierci	361
§ 3. Zawarcie umowy darowizny przedsiębiorstwa na wypadek śmierci.	366
I. Uwagi ogólne o kwalifikacji i treści darowizny przedsiębiorstwa na wypadek śmierci	366
II. Dopuszczalność zbycia przedsiębiorstwa pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu	368
III. Nieodwołalność darowizny na wypadek śmierci a możliwość odwołania darowizny z powodu zubożenia (art. 896 KC) i rażącej niewdzięczności (art. 898 KC)	369

IV. Nieodwołalność darowizny na wypadek śmierci a możliwość zastrzeżenia umownego prawa odstąpienia – art. 395 KC	374
V. Wymaganie zawarcia umowy w odpowiedniej formie	377
VI. Konfiguracja podmiotowa	377
VII. Porozumienia towarzyszące darowiźnie na wypadek śmierci – dopuszczalność zawarcia kompleksowej „umowy rodzinnej”	378
§ 4. Liczba i adekwatność następców	381
§ 5. Szybkość sukcesji	382
I. Uwagi wprowadzające	382
II. Dopuszczalność warunkowego lub terminowego przeniesienia przedsiębiorstwa, w skład którego wchodzi własność nieruchomości lub użytkowanie wieczyste	383
III. Wykonanie darowizny	391
IV. Odpowiedzialność spadkobierców za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania – art. 891 KC oraz za wady darowanego przedsiębiorstwa – art. 892 KC	392
V. Ochrona obdarowanego na wypadek śmierci zbycia przedsiębiorstwa na rzecz osoby trzeciej	396
VI. Rozliczenia między spadkobiercami darczyńcy i obdarowanym z tytułu korzystania z przedsiębiorstwa, jego pożytków i nakładów na przedsiębiorstwo – art. 224–226 KC .	400
§ 6. Zakres sukcesji	400
I. Nabycie przedsiębiorstwa w drodze darowizny jako sukcesja uniwersalna – odesłanie	400
II. Zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – odesłanie	401
III. Przedsiębiorstwo należące do majątku wspólnego małżonków	403
IV. Obowiązki obdarowanego niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej	405
1. Uwagi wprowadzające	405
2. Brak odpowiedzialności obdarowanego za długi spadkowe i ochrona wierzycieli na podstawie art. 527 KC i art. 127 PrUpad	405
3. Brak odpowiedzialności obdarowanego za zapisy zwykłe i polecenia	407
4. Odpowiedzialność obdarowanego na wypadek śmierci za zachówek	407
§ 7. Wnioski	409

Rozdział VIII. Zachowek obciążający następcę obejmującego przedsiębiorstwo	411
§ 1. Uwagi wprowadzające	411
§ 2. Ochrona bliskich a sukcesja przedsiębiorstwa	411
§ 3. Instrumenty łagodzące obowiązek zapłaty zachowku <i>de lege lata</i>	418
I. Zaspokojenie zachowku przez spadkodawcę	418
II. Zrzeczenie się dziedziczenia – art. 1048 i n. KC	418
III. Zrzeczenie się zachowku	419
IV. Nadużycie prawa do zachowku – art. 5 KC	426
V. Rozłożenie zapłaty zachowku na raty – art. 320 KPC	426
VI. Wycena przedsiębiorstwa	428
§ 4. Reformy zachowku i rezerwy w państwach zachodnioeuropejskich	429
I. Uwagi wprowadzające	429
II. Reformy systemu rezerwy (Hiszpania, Francja, Belgia, Szwajcaria)	429
III. Reformy systemu zachowku (Niemcy, Austria)	433
§ 5. Reforma zachowku – poszukiwanie optymalnego rozwiązania	436
Rozdział IX. Optymalny katalog tytułów sukcesji przedsiębiorstwa na wypadek śmierci	449
§ 1. Uwagi wprowadzające	449
§ 2. Ocena aktualnego stanu prawnego w zakresie sukcesji majątku przedsiębiorstwa	449
§ 3. Potrzeba reformy prawa spadkowego	454
§ 4. Umowy sukcesyjne	457
I. Potrzeba wprowadzenia umów służących planowaniu sukcesji na wypadek śmierci	457
II. Kontraktualizacja prawa spadkowego w ustawodawstwach europejskich	458
III. Potrzeba wprowadzenia umowy rodzinnej	465
IV. Potrzeba wprowadzenia umowy dziedziczenia	467
§ 5. Testamenty wspólne	470
§ 6. Dyspozycja przedsiębiorstwem na wypadek śmierci	479
§ 7. Roszczenie o wykup przedsiębiorstwa	481
§ 8. Trust	486
§ 9. Fundacja rodzinna (prywatna)	489
Zakończenie	495
Indeks rzeczowy	499

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl